

Bruksela, dnia 13 października 2016 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 98 / 2016

Sprawozdanie z posiedzenia Komisji Handlu Międzynarodowego PE (INTA) nt. CETA Wymiana poglądów z zainteresowanymi stronami

Bruksela, 12 października 2016 r.

W dniu 12 października 2016 roku podczas posiedzenia Komisji Handlu Międzynarodowego PE (INTA) miała miejsce wymiana poglądów z udziałem zainteresowanych stron na temat CETA. Całościowe Gospodarcze i Handlowe Porozumienie UE-Kanada (CETA) przewiduje zniesienie niemal wszystkich ceł i barier pozataryfowych oraz liberalizację handlu usługami między Unią Europejską a Kanadą. Negocjacje w tej sprawie zakończyły się we wrześniu 2014 roku.

Podczas debaty przedstawiciele sektora rolnictwa i biznesu szeroko wsparli porozumienie, podkreślając, że dostęp do nowego rynku sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu i konkurencyjności oraz wzrostowi zatrudnienia. Z kolei przedstawiciele związków zawodowych i sektora zdrowia publicznego wyrażali swoje obawy dotyczące możliwego wpływu CETA na sektor usług publicznych, poziom ochrony pracowników i środowiska i prawo państw do regulowania.

Przedstawiciele grupy EPP, ECR i ALDE twierdziły, że CETA jest porozumieniem sprawiedliwym, przejrzystym i geopolitycznie znaczącym, które będzie korzystne dla gospodarki UE i wyznacza standardy dla kolejnych umów o wolnym handlu. Europosłowie z grupy S & D wyrazili ostrożny optymizm i zasugerowali zbadanie tekstu projektu wspólnej deklaracji interpretacyjnej Komisji i Kanady, natomiast przedstawiciele Zielonych / EFA, EFDD i niektórzy eurodeputowani z S & D wyrazili swój niepokój o standardy społeczne i środowiskowe oraz twierdzili, że wspólna deklaracja niewiele zrobiła, aby rozwiązać te obawy biorąc pod uwagę jej niewiążący charakter. Przedstawiciele grup GUE / NGL oraz ENF odrzucili porozumienie, ponieważ osłabia ono demokrację i skorzystają na niej tylko wielkie międzynarodowe koncerny.

Komisja Europejska i Ambasador Kanady przy UE – **David Costello** zapewniali posłów o prawnie wiążącym charakterze deklaracji i o wzajemności liberalizacji wiz dla obywateli UE podróżujących do Kanady.

Przewodniczący Komisji INTA, eurodeputowany **Bernd Lange** (S & D, Niemcy) odniósł się do mieszanego charakteru umowy i wyjaśnił, że tymczasowe stosowanie przez UE wyłącznych elementów umowy CETA wymaga zgody PE.

Wypowiedzi w imieniu zainteresowanych stron

Pan **Pesonen**, Sekretarz Generalny Copa Cogeca, powiedział, że porozumienie CETA jest zasadniczo korzystne dla sektora i że korzyści (np. lepszy dostęp do rynku dla produktów mleczarskich, liberalizacja rynku wina, uznanie 173 unijnych oznaczeń geograficznych i zabezpieczenie unijnych standardów produkcji) wyraźnie przeważają nad potencjalnymi stratami (np. eksport kanadyjskich produktów wieprzowych i wołowych). Uważał, że kluczowe znaczenie ma to, by UE zachowywała się jak wiarygodny partner międzynarodowy i uznał porozumienie CETA za istotny element strategii wielostronnej UE.

Pani **Santos**, dyrektor ds. stosunków międzynarodowych Business Europe, odniosła się do wspólnego oświadczenia unijnych i kanadyjskich firm, w którym wsparli oni porozumienie i wynikającego z niego korzyści w postaci: bezprecedensowego **dostępu do rynku** dla przedsiębiorstw z UE do **kanadyjskich zamówień publicznych** (na poziomie federalnym i regionalnym) oraz **sektora usług**, większej jasności dla unijnych dostawców usług, zwiększonej **mobilności pracowników** tymczasowych i **obniżonych taryf / cen** na wyroby włókiennicze i odzieżowe sprzyjających równym szansom dla firm z UE i Kanady. Wspomniała również o znacznym postępie w **obszarze regulacyjnym**, co pozwoli unijnym przedsiębiorstwom na dostarczanie produktów po obniżonych cenach. Uznała porozumienie CETA za dobry punkt odniesienia dla innych negocjacji handlowych.

Pan **Pritchard**, Sekretarz Generalny Rady Architektów Europy, z zadowoleniem przyjął postanowienia **umowy o wzajemnym uznawaniu** (Mutual Recognition Agreement) w rozdziale nt. profesjonalnych usług, która obejmuje standardy UE dotyczące kwalifikacji zawodowych i która ma zostać podpisana w 2017 roku podczas corocznego zgromadzenia organów licencyjnych w Ottawie. Wyjaśnił, że ostatnim nierozwiązanym problemem jest wdrożenie MRA i włączenie go do prawa międzynarodowego.

Pani **Clarke**, zastępca sekretarza generalnego Europejskiej Federacji Związków Zawodowych Służb Publicznych, nie poparła porozumienia CETA z powodu kilku obaw

dotyczących usług publicznych, możliwości regulacji w interesie publicznym, negatywnych list, klauzuli zawieszających (ang. standstill) i zapadkowych (ang. ratchet), ochrony inwestorów i słabych zabezpieczeń dla pracowników i środowiska. Pozostała również nieprzekonana, co do propozycji wspólnej deklaracji i wezwała PE do zrównoważenia interesów biznesu i społeczeństwa obywatelskiego.

Pani **Renshaw**, sekretarz generalny Sojuszu na rzecz Zdrowia Publicznego (European Public Health Alliance - EPHA), podczas gdy nie sprzeciwiła się wolnemu handlowi *per se*, odrzuciła porozumienie CETA, ponieważ m.in. nie promuje zdrowia publicznego. Podzieliła obawy dotyczące świadczenia usług zdrowotnych i nie uważała za konieczne posiadania nowego systemu sądów ds. inwestycji, stworzonego na potrzeby TTIP i innych negocjacji UE dotyczących handlu i inwestycji (ICS), pomiędzy dojrzałymi społeczeństwami. Dodała, że jeśli ICS zostanie pozostawiony w końcowym tekście porozumienia, powinien być stosowany jedynie w ostateczności. Wśród innych obaw wymieniła ograniczony dostęp do leków i zwiększony dostęp do towarów szkodliwych dla zdrowia. Uznała za kluczowe dążenie do zapewnienia istnienia narzędzi prawnych chroniących przed możliwością zaskarżenia w wyniku przyjęcia ICS, aby zrównoważyć negatywny wpływ szkodliwych środków spożywczych na zdrowie publiczne. Według niej, CETA nie odniosła się również do stosowania antybiotyków w sektorze produkcji zwierzęcej. Uważała wspólną deklarację za dobry przykład, ale nadal niejasną i pozostawiającą wiele wątpliwości i zaproponowała zwrócić się z prośbą o opinię prawną do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (ETS).

Sprawozdawca z ramienia Komisji INTA, eurodeputowany **Andris Pabriks** (EPP, Łotwa), wezwał do szybkiego wdrożenia porozumienia CETA.

Wystąpienia w imieniu grup politycznych

Eurodeputowany **David Martin** (S & D, Wielka Brytania) podkreślił, że wspiera wolny handel i zwiększenie dostępu do rynku. Przypominał, że jego ugrupowanie ma wątpliwości w sprawie rozdziału inwestycyjnego CETA, zapisów dotyczących usług publicznych, czy regulacji dla pracowników. Podkreślił przy tym, że dodana do umowy deklaracja, nad którą trwają prace w Radzie UE, rozwiąże wiele z tych problemów. „Zagraniczni inwestorzy nie powinni mieć lepszych warunków niż krajowi. To wydaje się być jasno określone w deklaracji” - zaznaczył Martin. Zaznaczył, że wydaje się zatem, iż obawy podniesione przez jego grupę, zostały rozwiane i znalazły swoje odzwierciedlenie we wspólnej deklaracji - pod warunkiem, że jest ona prawnie wiążąca.

Bardziej entuzjastycznie o CETA wypowiedział się eurodeputowany **David Campbell**

Bannerman (ECR, Wielka Brytania), który z zadowoleniem przyjął propozycję porozumienia, które wyeliminuje większość istniejących barier taryfowych i otworzy dostęp do rynku kanadyjskich zamówień publicznych dla firm z UE. Przekonywał, że umowa ta jest bardzo dobra. „To wzorcowy, modelowy układ z bardzo ważnym partnerem handlowym, w związku z czym musi być przez nas poparty” - oświadczył Brytyjczyk. Według niego CETA może służyć jako wzór dla przyszłych umów handlowych, w tym umowy o wolnym handlu UE-Wielka Brytania.

Również eurodeputowana **Marietje Schaake** (ALDE, Holandia) wsparła porozumienie CETA i wymieniła liczne korzyści wynikające z niego. Wskazywała, że dla UE trudno wyobrazić sobie lepszego partnera do zawarcia takiej umowy niż Kanada. „Oczywiście są tacy, którzy są przeciwni porozumieniu, ale uważam, że głos społeczeństwa obywatelskiego został uwzględniony (w negocjacjach) bardziej niż w przeszłości. Wiem, że są pewne rzeczy, które są kontrowersyjne i trudne, ale tak naprawdę nie widziałam nigdy idealnego porozumienia” - zaznaczyła holenderska europosłanka. Obawiała się, że brak zawarcia umowy może zadać śmiertelny cios polityce handlowej UE.

Eurodeputowana **Anne-Marie Mineur** (GUE / NGL, Holandia) była przeciwna zawarciu umowy CETA. W jej opinii w deklaracji interpretacyjnej nie udało się odpowiedzieć na większość istniejących obaw i wyraziła wątpliwości, co do jej prawnie wiążącego charakteru. Pytała również o to, jaki wpływ na CETA może mieć orzeczenie ETS w sprawie umowy o wolnym handlu UE-Singapur (oczekiwany w roku 2017).

Eurodeputowana **Ska Keller** (Zieloni / EFA, Niemcy) zakwestionowała charakter prawny wspólnej deklaracji i wiele tak zwanych korzyści z większego dostępu do rynku. Obawiała się rosnących kosztów opieki zdrowotnej. Pytywała o wzajemność liberalizacji wizowej i chciała wiedzieć, dlaczego eurodeputowanemu z grupy Zielonych niedawno odmówiono prawa wjazdu do Kanady.

Eurodeputowana **Tiziana Beghin** (EFDD, Włochy) poddała w wątpliwość korzyści wynikające z porozumienia CETA, zwłaszcza dla najbardziej wrażliwych, społecznie upośledzonych grup i zauważyła, że w przeciwieństwie do środowiska biznesu, który wspiera CETA z całego serca, społeczeństwo obywatelskie pozostaje znacznie bardziej ostrożne.

Eurodeputowany **Edouard Ferrand** (ENF, Francja) uznał tymczasowe wdrożenie CETA (przed ratyfikacją przez wszystkie parlamenty narodowe) za niedemokratyczne i zwrócił uwagę na negatywne konsekwencje dla francuskich i kanadyjskich farmerów.

Większość indywidualnych wypowiedzi eurodeputowanych pochodziła z grupy S & D, tj. eurodeputowany **Maurel** (Francja), eurodeputowana **Arena** (Belgia) i eurodeputowana **Graswander-Hainz** (Austria) i była wyrazem istniejących podziałów w opiniach dotyczących CETA w ramach grupy S & D.

Główny negocjator CETA z ramienia Komisji Europejskiej **Mauro Petriccione** odpowiadając na obawy wyrażane przez przedstawicieli związkowców i organizacji branżowych podkreślał, że umowa UE-Kanada nie wprowadza prywatyzacji usług publicznych. Jak zaznaczył, jeśli jakiś kraj unijny zdecydował, że chce, by operatorem np. wodociągów była prywatna firma, a później się z tego wycofa, to CETA w żaden sposób nie stanie takiemu działaniu na drodze. Petriccione zwracał również uwagę, że w CETA nie dopuszcza do sprowadzania do UE produktów genetycznie modyfikowanych (GMO), które nie są dopuszczone w Unii. „To absolutnie pewne” - podkreślił.

Dodał również, że wspólna deklaracja ma charakter wyłącznie interpretacyjny i jej celem nie jest uzupełnienie ani zmiana porozumienia CETA. Po prostu ma na celu wyjaśnienie w przystępnym języku pojęć prawnych zawartych w umowie. Odrzucił opinie o jakichkolwiek rozbieżnościach pomiędzy tekstem porozumienia i wspólnej deklaracji i potwierdził wiążący charakter deklaracji dla sądów i trybunałów. Przyznał, że ostateczna wersja deklaracji ma dopiero zostać uzgodniona przez Radę.

Kanadyjski ambasador **Daniel Costello** podkreślił ustępstwa, na które poszła Kanada, zwłaszcza w obszarze ochrony cennych oznaczeń geograficznych i zapewnił posłów o ratyfikacji wszystkich konwencji MOP (w szczególności prawa do negocjacji zbiorowych). Wspomniał również o zobowiązaniu podjętym w lipcu przez Kanadę o przyjęciu harmonogramu zniesienia obowiązku wizowego dla obywateli UE podróżujących do Kanady. Podkreślił znaczenie CETA w ustanowieniu globalnych reguł.

W swoich uwagach końcowych, sprawozdawca **Artis Pabriks** (EPP, Łotwa) określił obecną debatę o CETA jako czysto ideologiczną i skrytykował „skrajną prawicę i skrajną lewicę” za przeciwstawienie się jej, przy jednoczesnym faworyzowaniu handlu z Rosją. “Uważam, że ta umowa jest o wiele, wiele lepsza niż jakiegokolwiek wcześniej zawarte porozumienie. Może być zawarta pomiędzy dwoma najbardziej rozwiniętymi na świecie partnerami, którzy dzielą te same wartości” - powiedział eurodeputowany Pabriks. Pytał retorycznie, czy jeśli umowy takiej UE nie mogłaby zawrzeć z krajem, który hołduje takim samym wartościom jak ona, to z kim mogłaby podpisać takie porozumienie? Pabriks zwracał uwagę, że CETA ma swoją wagę zarówno gospodarczą, jak i geopolityczną, bo dzięki niej będzie można ustanowić wyższe standardy handlu międzynarodowego. “Dzięki temu będziemy

„mogli zmusić wiele innych państw, które nie trzymają się takich standardów, by poszły naszym śladem” - wskazał.

Dyskusja w Komisji Handlu Międzynarodowego PE pokazała, że europosłowie, mimo rosnącego sprzeciwu wobec CETA w wielu krajach członkowskich, nie zamierzają stawiać tamy temu negocjowanemu przez pięć lat porozumieniu.

Kolejne kroki:

Dyskusje dotyczące wynegocjowanej już umowy CETA wchodzą w UE w decydującą fazę przed zaplanowanym na 27 października szczytem UE-Kanada, na którym porozumienie to ma być podpisane. Aby mogło wejść tymczasowo w życie potrzebna jest zgoda unijnych ministrów odpowiedzialnych za handel oraz Parlamentu Europejskiego. W przyszłym tygodniu zgodę na tymczasowe stosowanie umowy mają dać państwa członkowskie, później ma to zrobić Parlament Europejski.

- 18 października: Rada ds. Zagranicznych / Handel (FAC / Trade) ma dać zgodę na podpisanie umowy i zdecydować o jej tymczasowym stosowaniu (umowa mieszana).
- 27-28 października: Uroczyste podpisanie umowy w trakcie szczytu UE-Kanada.
- Rada zwraca się PE o zatwierdzenie i przesyła projekt decyzji o zawarciu umowy + pełny tekst umowy do PE.
- Procedura zgody w PE: głosowanie w komisji INTA i następnie głosowanie na posiedzeniu plenarnym

Pełne wejście w życie porozumienia będzie wymagało ratyfikacji przez wszystkie państwa unijne. Droga ta nie będzie prosta, co już zasygnalizował belgijski francuskojęzyczny region Walonia, którego parlament wyraził sprzeciw wobec decyzji rządu o zgodzie na ratyfikację umowy w Radzie UE.

**Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska**